

Poruka povodom Svjetskog dana kazališta za djecu i mlade 2017.

Djeca ne mogu sama ići u kazalište. Svjetski dan kazališta za djecu i mlade, koji se obilježava svake godine 20. ožujka, poziv je odraslima da prepoznaju da o njima ovisi hoće li se djeca susresti s umjetnošću, osobito s kazalištem. Zato je naša poruka "Odvedi danas jedno dijete u kazalište".

Kazalište se događa u određenom vremenu i prostoru, pa je po svojoj prirodi nepostojano i ovisno o trenutku. Upravo su nevidljivi odnosi koji se u tom trenutku stvaraju ono što otvara ljudsko srce, usađujući u njega sjeme empatije i razvijajući mladice znatiželje i istraživanja koje mogu utjecati na razvoj čitavog našeg ljudskog bića i budući smjer našeg života.

Međutim, da bi se publika povezala s kazalištem i shvatila ga, i ona treba uložiti napor. Gledanje predstave nije pasivna, primateljska uloga nego aktivnost koja zahtijeva pažnju, angažman, otvorenost, znatiželju i kritičko mišljenje. Ona traži potpun angažman, ne samo intelektualni, nego i fizički, emocionalni i, neki bi rekli, duhovni. Za vrijeme takvog angažmana istovremeno se stimuliraju brojna osjetila, a iskustvo je bogatije, snažnije i transformira nas u većoj mjeri.

Mnogi roditelji shvaćaju vrijednost čitanja, bez obzira čitaju li i oni sami. Razumiju i prepoznaju funkcionalnu vrijednost čitanja i njegovu sposobnost da djeci i mladima bude putovnica kroz stvaran život u nova carstva. Shvaćaju da se od čitanja ne smije odustati iako početak može biti zahtjevan i neuspješan, da djeca možda neće uživati u onome što čitaju odnosno onome što im se čita i da čitanje nudi raznovrsne sadržaje, koje ne treba ograničavati u smislu oblika i teme. Razumiju da je čitanje ključ koji mladim ljudima može otključati čitave svjetove, da misao pročitana u knjizi može odrediti smjer u životu... Roditelji nastoje pronaći knjigu koja će toliko zaokupiti maštu djeteta da ono ni ne osjeti da uči čitati. Zašto se na isti način ne promatra i iskustvo 'čitanja' kazališta?

Od kazališta se ne smije odustati nakon jednog lošeg iskustva. Ne smije ga se stavljati u kalupe i ograničavati se na određene teme, izbjegavajući raznolikost. Gledanje predstave može nam donijeti napor i frustraciju, ali i ugodu i bogatstvo doživljaja. 'Čitatelju' može trebati dosta vremena da u potpunosti prepozna višeslojne znakove, osjećaje i značenja koji su prikazani. Međutim, kada destilira svoje iskustvo, gledatelj može istinski, novim očima i na nov način vidjeti predmete, osobe, odnose, veze i znakove te otkriti i protumačiti što oni znače za njega. Tako predstava postaje jedinstveno iskustvo stvaranja osobnog značenja, koje zahtijeva angažman, a kvaliteta tog angažmana povećava se s vremenom kako se djeca i mladi navikavaju na iskustvo gledanja predstave.

Kazališna pismenost nije prazna fraza, niti ideja koju treba ograničiti samo na ljubitelje kazališta. To je bitan i univerzalan prozor u čitanje svijeta. To je vještina koja je itekako potrebna u svijetu koji je sve manje gostoljubiv za djecu, u kojem su djeca

sve više lišena samopouzdanja i zanemarena zbog siromaštva, rata, sukoba ili progonstva. Ta djeca moraju postati naša kolektivna odgovornost.

Pred umjetnicima i aktivistima u umjetnosti zadatak je da se pobrinu da svi odrasli koji su sposobni #Takeachildtothetheatretoday, tj. odvesti dijete u kazalište, shvate svoju odgovornost prema djetetu koje se bez njihovog zalaganja možda nikada neće susresti s kazalištem, i da se potrude da sva djeca postanu kazališno pismena kao što se inače zalažu za njihovu pismenost.

Yvette Hardie

predsjednica ASSITEJ-a